

ÇİN'İN SOSYAL KREDİ SİSTEMİ'NİN ANALİZİ

ANALYSIS OF CHINA'S SOCIAL CREDIT SYSTEM

Fatih BEYAZ*

Doktora Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi,
Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası
İlişkiler Anabilim Dalı

Öz: Bu makale, Çin'in Sosyal Kredi Sisteminin inceliklerini ele almakta ve onu tarihsel uygulamalara dayanan, modern teknolojiyle geliştirilmiş bir sosyal kontrol modeli olarak konumlandırmaktadır. Çalışma, Sosyal Kredi Sistemi'nin operasyonel mekanizmalarını, etkilerini ve biyopolitik sonuçlarını araştırmakta, bir yönetim aracı olarak nasıl işlediğini ve bireysel özerklik ve sosyal ilişkiler üzerindeki daha geniş etkisini ele almaktadır. Araştırmanın merkezinde, Sosyal Kredi Sistemi'nin, davranışları düzenlemek ve devlet düzenlemelerine uyumu sağlamak için gözetim ve psikopolitik tekniklerden yararlanan gelişmiş bir biyopolitik kontrol biçimini temsil ettiği hipotezi yer almaktadır. Araştırmanın özgünlüğü, Michel Foucault'nun kuramlaştırdığı biyopolitikanın ve Byung-Chul Han'ın dile getirdiği psikopolitikanın mercekleri aracılığıyla Sosyal Kredi Sistemi'nin kapsamlı analizinde yatmaktadır. Sosyal Kredi Sistemi'nin tarihsel gelişiminin izini süren ve mevcut uygulamalarını inceleyen çalışma, dijital gözetim ve veriye dayalı yönetişimin sosyal normları ve bireysel davranışları nasıl etkilediğine dair incelikli bir anlayış sağlamaktadır. Araştırma, Sosyal Kredi Sistemi'nin operasyonel mekanizmalarının, çeşitli sosyal aktörler üzerindeki etkisinin ve sunduğu etik ikilemlerin ayrıntılı bir incelemesini sunarak mevcut literatüre katkıda bulunmaktadır. Teorik çerçeveler ile gözetleme teknolojilerinin pratik uygulamaları arasında köprü kurarak küresel yönetişim ve sosyal kontrol için daha geniş kapsamlı sonuçlara dair içgörüler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Biyopolitika, Psikopolitika, Gözetim, Kontrol, Çin.

Abstract: This article explores the intricacies of China's Social Credit System, describing it as a model of social control rooted in historical practices and enhanced by modern technology. The study examines the operational mechanisms, effects, and biopolitical implications of the Social Credit System, focusing on how it functions as a tool of governance and its broader impact on individual autonomy and social relationships. The research hypothesizes that the Social Credit System represents an advanced form of biopolitical control that utilizes surveillance and psychopolitical techniques to ensure compliance with regulations. The originality of this research lies in its use of Michel Foucault's theorization of biopolitics and Byung-Chul Han's concept of psychopolitics to provide a comprehensive analysis of the Social Credit System. By tracing the historical development of the Social Credit System and its current applications, the study examines the social norms of digital surveillance and data-driven governance, offering a nuanced understanding of its effects on individual behavior. This research contributes to existing literature by presenting a review of theoretical frameworks and practical applications of surveillance technologies, and by offering insights into the broader implications for global governance and social control.

Keywords: Biopolitics, Psychopolitics, Surveillance, Control, China

Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi/Received: 2 Ağustos 2024

Kabul Tarihi/Accepted: 8 Eylül 2024

Yayın Tarihi/Publication: Haziran 2025

Künye: Beyaz, F. (2025). "Çin'in Sosyal Kredi Sistemi'nin Analizi". *Asya Araştırmaları Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), s. 99-122.

DOI: <https://doi.org/10.58640/asyar.1526805>

***Sorumlu Yazar/Corresponding Author**

E-Mail: fatihbeyaz9994@gmail.com

Content of this journal is licensed under a
Creative Commons Attribution-Noncommercial
4.0 International License.

Giriş

Çin'in Sosyal Kredi Sistemi (SKS), bireylerin, işletmelerin ve kamu görevlilerinin davranışlarını izlemeyi, değerlendirmeyi ve etkilemeyi amaçlayan çok yönlü bir yönetim modelidir. Bu sistemin kökleri, Mao dönemindeki Dang'an sistemi gibi girişimlerden imparatorluk dönemine kadar uzanabilir. Dang'an sistemi, 1950'lerde Çin'de kurulan ve bireylerin kişisel, eğitimsel ve profesyonel geçmişlerini titizlikle belgelendiren kapsamlı bir personel dosyalama sistemidir. Hükümet ve kurumsal personel departmanları tarafından yönetilen bu gizli dosyalar, bir kişinin hayatı boyunca saklanır ve eğitim, istihdam ve terfi fırsatlarını önemli ölçüde etkiler. Çin Halk Cumhuriyeti'nin erken dönem uygulamalarında kök salan ve Sovyet modellerinden etkilenen Dang'an sistemi, yönetim ve sosyal kontrol için bir araç olarak hizmet eder. Araştırma, aşağıdaki araştırma sorusunu ele alarak SKS'nin mekanizmalarını, etkilerini ve biyopolitik sonuçlarını araştırmayı amaçlamaktadır. Çin'in SKS'si, çağdaş Çin toplumunda biyopolitik kontrol mekanizması olarak nasıl işlev görüyor ve Foucault'nun Panoptikon kavramını ve Byung-Chul Han'ın psikopolitika kavramını nasıl somutlaştırıyor soruları bu çalışmanın temel araştırma sorularını oluşturmaktadır.

Araştırmanın hipotezi, SKS'nin, Çin toplumundaki davranışları düzenlemek ve optimize etmek için hem gözetleme hem de psikopolitik teknikleri kullanan gelişmiş bir biyopolitik kontrol biçimi olarak çalıştığını öne sürmektedir. Makale, SKS'nin arkasındaki temel amacın, yalnızca toplumsal düzeni veya finansal güvenilirliği artırmaktan ziyade, nüfus üzerinde devlet kontrolü uygulamak olduğunu varsayar. SKS'nin, gözetim, ödüller ve cezaların bir kombinasyonu yoluyla gücü pekiştirmek ve davranışları etkilemek için tasarlandığını varsayar. Araştırmanın yapmış olduğu analiz, özellikle Michel Foucault tarafından dile getirilen ve Byung-Chul Han gibi düşünürler tarafından genişletilen biyopolitika kavramının, SKS'yi anlamak ve eleştirmek için uygun ve etkili bir merceğe olduğunu varsayar. SKS'nin hem bireysel bedenler hem de kolektif toplumsal davranış üzerinde bir biyopolitik kontrol biçimi olarak işlediğini varsayar.

Bu araştırmanın metodolojisi, Çin SKS'sinin biyopolitika ve Panoptikon merceğinden kapsamlı bir analizini sağlamak üzere tasarlanmıştır. Çalışma, nitel içerik analizini Michel Foucault ve Byung-Chul Han'dan alınan teorik çerçevelerle birleştiren karma yöntemli bir yaklaşım kullanmaktadır. Çalışmada ikincil veriler daha fazla yararlanılarak SKS'nin sosyal, ekonomik ve politik etkilerine dair içgörüler sunan akademik literatürden, medya raporlarından ve vaka çalışmalarından yararlanılmıştır.

Araştırmanın özgünlüğü, Michel Foucault ve Byung-Chul Han'ın bakış açılarını birleştirerek biyopolitika ve Panoptikon merceğinden SKS'nin kapsamlı analizinde yatmaktadır. SKS'nin tarihsel gelişimini

ve mevcut uygulamasını inceleyerek bu çalışma, dijital gözetim ve veriye dayalı yönetimin sosyal normları ve bireysel davranışları nasıl şekillendirdiğine dair incelikli bir anlayış sunmaktadır.

Çin SKS'si hakkındaki akademik literatür, sistemin tarihsel köklerini, operasyonel mekanizmalarını, sosyopolitik etkilerini ve etik kaygılarını araştırmaktadır. Araştırmacılar sistemin kökenlerini emperyal Çin ve Mao dönemi uygulamalarına kadar takip ederek, onun yönetim modeline evrilmesini vurgulamaktadır. Bu araştırma, SKS'nin operasyonel mekanizmalarının, çeşitli toplumsal aktörler üzerindeki etkilerinin ve ortaya çıkardığı etik ikilemlerin derinlemesine incelenmesini sağlayarak literatüre katkıda bulunmaktadır. Bu çalışma, biyopolitikanın teorik çerçeveleri ile gözetleme teknolojilerinin pratik uygulamaları arasındaki boşluğu doldurmakta ve bu tür sistemlerin küresel yönetim ve toplumsal kontrol açısından daha geniş etkilerine dair içgörüler sunmaktadır. Bulgular, politika yapıcılarını, akademisyenleri ve kamuoyunu, kapsamlı sosyal kredi mekanizmalarının modern yönetim yapılarına entegre edilmesinin karmaşıklıkları ve sonuçları hakkında bilgilendirmeyi amaçlamaktadır.

1. Çin'in Sosyal Kredi Sistemi

Çin'in SKS'sinin tarihsel kökenleri, imparatorluk döneminden başlayarak, Çin Komünist Partisi'nin (ÇKP) yönetimindeki personel dosyası sistemi ve 2010'ların başlarında Çin vatandaşları üzerinde "ahlak dosyaları" oluşturma girişimlerine kadar uzanmaktadır. İmparatorluk döneminde, Çin'de personel arşivleri ve dosya tutma uygulamaları bulunmaktaydı. Han Hanedanlığı döneminde, kişisel kimlik bilgileri, eğitim, meslek, üstlerin değerlendirmeleri, ödüller ve cezalar gibi bilgileri içeren daha ayrıntılı personel arşiv sistemleri geliştirilmiştir. Mao döneminde, ÇKP tarafından daha sofistike bir Dang'an sistemi geliştirilmiş ve bu sistem günümüze kadar devam etmiştir. Ayrıca, 2010'ların başlarında, Çin'de "ahlak dosyaları" oluşturma girişimleri de yaşanmıştır. Bu girişimler, komşuların iyi davranışlarını kaydetmeyi ve topluluk ilişkilerini geliştirmeyi amaçlayan bir girişimden, daha geniş bir toplumsal düzenlemeyi hedefleyen bir programa dönüşmüştür. Bu tarihsel kökenler, Çin'in SKS'sinin gelişimini ve mevcut anlayışlarını şekillendirmiştir (Jiang, 2020).

Dang'an sistemi, Çin'de personel dosyalarını yönetmek için geliştirilmiş bir sistemdir. İmparatorluk döneminden başlayarak, bu sistem, kişisel bilgiler, aile geçmişi, iş geçmişi, başarılar, eksiklikler, siyasi faaliyetler, üstlerin değerlendirmeleri gibi bilgileri kaydederek devlet tarafından gizlice tutulmuştur. ÇKP döneminde, Mao döneminde başlayan Dang'an sistemi, personel profillerinin ve yönetiminin kapsamını genişleterek, hükümet bürokratlarından sıradan vatandaşlara kadar uzanan bir alana yayılmıştır. 2011'de başlayan 'ahlak dosyaları' girişimi, Wuhan, Hubei Eyaleti'nde başlamış ve topluluk ilişkilerini geliştirmek amacıyla komşuların iyi davranışlarını

kaydetmeyi içermiştir. Ancak bu program daha sonra genişlemiş ve 2006 yılına gelindiğinde Wuhan'ın Qingshan Bölgesi'nde neredeyse 50.000 sakinin "vatandaşlık ahlak dosyaları" bulunmuştur. 2009 yılında Zhejiang Eyaleti'nin Pujiang İlçesi'nde "ahlaki eylemler" de dahil olmak üzere "ahlak dosyaları" oluşturulmuştur. Bu dosyalar, kumar, uyuşturucu, etkisiz hükümet kurumları ve etkisiz yasal yaptırımlar gibi birçok toplumsal sorunla mücadele etmek amacıyla yetişkin her sakin için açılmıştır. Ancak bu girişim, ülkenin üst düzey liderleri hakkında "ahlak dosyaları" oluşturulmaması, halkın eleştirisi sonunda programın çöküşüne yol açmıştır (Jiang, 2020).

Çin hükümeti SKS'yi, uyumlu bir toplum inşa etmek, piyasa ekonomisini iyileştirmek, kamu güvenliğini güçlendirmek ve yenilemek için önemli bir araç olarak görmektedir. Genel halkın dürüstlük bilincini artırmada, arzu edilen kredi ortamını teşvik etmede, ülkenin genel rekabet gücünü yükseltmede ve toplumun gelişimini ve medeniyetin ilerlemesini hızlandırmada hayati bir rol oynadığını ile sürmektedir (*State Council Publishes Outline of the Plan for the Development of Social Credit Information System (2014-2020)*, 2014).

Çin'in SKS'sinin temel bileşenlerini ele aldığımızda ilk karşımıza çıkan "Piyasa Gözetimi" dir. SKS, piyasaları ve ekonomik üretimi denetlemek, çalışanların güvenliğini artırmak, gıda, ilaç ve tüketici ürünlerinin güvenliğini sağlamak ve lojistik, toptan ve perakende pazarlarını izlemek için kullanılmaktadır. SKS, kolektif bir disiplin bilincinin denetleyici mekanizmasıdır. Toplumun sosyal ilişkilerine odaklanarak kolektif davranış ile yasalara ve sosyal yükümlülüklerle uymaya yönelik denetleyici bir mekanizma görevi görmektedir. Sistem bireyler, işletmeler, kurumlar ve hatta ÇKP üyeleri tarafından oluşturulan verilerden elde edilen derecelendirmelere dayanmaktadır. Veri üretimi ve yönetimi, kredi puanlarının belirlenmesinde çok önemlidir. Sistem, ödeme davranışları, müşteri memnuniyeti, satın almalar, sosyal medya etkinlikleri ve daha fazlası gibi çeşitli eylemlere ilişkin veriler toplar. Derecelendirmeler ÇKP liderliği tarafından geliştirilen "Temel Sosyalist Değerlere" dayanmaktadır. SKS, geleneksel yasal ve idari mekanizmalardan bağımsız olarak çalışan bir düzenleyici yönetim mekanizmasıdır. Kendine has düzenleme ilkeleri ve özellikleri olan bir sistemdir (Backer, 2019). SKS hem bir uyum mekanizması hem de finansal güvenilirlik göstergesi olarak görülmektedir. Çin toplumunda ekonomik büyümeyi ve doğru ahlaki, güveni ve dürüstlüğü teşvik etmeyi, sosyal uyumu, istikrarı ve sosyalist piyasa ekonomisinin mükemmelliğini teşvik etmeyi amaçlamaktadır (Maurtvedt, 2017).

Çin'in SKS'si, başlangıçta 2002'de Jiang Zemin'in 16. Parti Kongresi'nde "modern bir piyasa ekonomisiyle uyumlu bir sosyal kredi sistemi kurulması gerektiği" şeklinde ifade edilmiştir. Bu sistem, başlangıçta devlet bankalarına, ipotek başvurusunda bulunan bireylerin ve krediler isteyen işletmelerin kredi değerliliğini değerlendirmek için tasarlanmıştır. Başlangıçta SKS, ABD'deki

FICO puanları veya Almanya'daki SCHUFA puanları gibi bireylerin finansal kredi değerliliğini değerlendirmek için kullanılan sistemlere benzerdi. Ancak 2014'te Devlet Konseyi, "sosyal kredi" kavramını finansal alandan sosyal alana genişleterek, sivil yargı, fikri mülkiyet, çevre koruma, gıda ve ilaç güvenliği gibi alanları kapsayacak şekilde genişletmiştir. 2019'da ise Çin'in en üst internet düzenleme kurumu olan Çin İnternet Düzenleme Kurumu (CAC), "sosyal kredi" kavramını çevrimiçi bilgi ve konuşmayı da kapsayacak şekilde genişleten yeni bir yasa tasarısı hazırlamıştır (Jiang, 2020). Bu haliyle sistemin dünyanın başka yerinde bir karşılığı yok. Batılı toplumlar, insanları iyi kredi kayıtlarına sahip olmaya motive etmek için finansal kredi puanlarını kullanırken, Çin SKS'si finanstan sosyal yaşamın neredeyse tüm alanlarına uzanıyor (Shen, 2019).

Çin'in SKS'sinin yetkililerin, işletmelerin ve sıradan vatandaşların davranışları üzerindeki etkisi önemlidir. Sistem, yetkililerin davranışlarını verimlilik, dürüstlük ve ideal hedeflere bağlılık temelinde derecelendirir. Eylemlerini izler ve onları arzu edilen davranışlar açısından olumlu, veya yanlış karar verme açısından olumsuz olarak derecelendirmektedir. İşletmeler, piyasa davranışlarını, kredi itibarlarını ve düzenlemelere uyumlarını etkileyen sosyal kredi derecelendirmelerine tabidir. Sistem, finansal hizmetler, kamu alımları, ulaştırma, e-ticaret ve daha fazlası dahil olmak üzere ekonominin çeşitli sektörlerini denetlemek için kullanılıyor (Backer, 2019).

SKS'nin veri toplama aşamasında finansal ve finansal olmayan veriler toplanmaktadır. Finansal veriler, banka hesapları, vergiler, krediler gibi bilgileri içerirken, finansal olmayan veriler, kişisel ve sosyal çalışma, eğitim ve suç kayıtları ve sosyal medya kullanımını içermektedir. Bu veriler, çok sayıda kamu ve özel sektör paydaşı tarafından toplanmakta ve depolanmaktadır. Veri toplama aşaması, finansal ve finansal olmayan verilerin çeşitli kaynaklardan toplanmasını gerektirir. Bu süreç, büyük miktarda kamu ve kişisel veri toplamayı hedefler ve kamu ve özel sektör paydaşları arasında iş birliği gerektirir. Toplanan veriler daha sonra merkezi bir veri altyapısına entegre edilir ve sosyal kredi puanlaması için kullanılır. Bu süreçte, verilerin analiz edilmesi ve değerlendirilmesi, devletin sosyal, ekonomik ve ticari alanları denetleme ve yönetme kapasitesini artırmayı amaçlar (Liang et al., 2018).

SKS, olumlu davranışlar için teşvikler ve olumsuz davranışlar için yaptırımların bir kombinasyonunu kullanır. Bunlar mali teşvikler ve artan iş fırsatlarından seyahat ve hizmetlere erişim kısıtlamalarına kadar değişebilmektedir. SKS'nin tartışmalı yönlerinden biri, bireyleri ve işletmeleri çeşitli ihlallerden dolayı cezalandıran "kara liste" sistemidir. Uyumluluğu teşvik etmek amaçlanmış olsa da, şeffaflık eksikliği ve özellikle mahremiyet ve siyasi baskıyla ilgili potansiyel suiistimal nedeniyle eleştirilere maruz kalmıştır (Creemers, 2018). Çin'de SKS kapsamında kara listeye alınmak seyahat, mülk sahipliği

ve finansal faaliyetler üzerinde ciddi kısıtlamalara yol açabilir. Gerekli sürecin ve şeffaflığın olmayışı durumu daha da kötüleştirerek bireylerin kendilerini izole ve güçsüz hissetmelerine neden olmaktadır. SKS, daha yüksek puan alan bireylerin fayda ve indirimler aldığı, daha düşük puan alan bireylerin ise cezalar ve engellerle karşı karşıya kaldığı toplumsal bölünmelere neden olabilmektedir. Bu tabakalaşma daha fazla eşitsizliğe ve sosyal gerginliğe yol açabileceği düşünülmektedir (Kobie, 2019).

Genel olarak işleyen sisteme ek olarak bir de Çin'deki belediyeler sosyal yönetimi güçlendirmek için kendi sosyal kredi sistemlerini geliştirmişlerdir. Bu sistemler bölgeden bölgeye değişmekte ve diğer merkezi hükümet kurumlarının yanı sıra Ulusal Kalkınma ve Reform Komisyonu tarafından denetlenmektedir (Liu, 2019).

SKS'nin veriye dayalı yönetim modelinin, ülkedeki toplum ve bireysel haklar üzerinde çeşitli sonuçları vardır. Sistem, bireylerin, işletmelerin ve yetkililerin eylemlerini izlemek ve düzenlemek için verileri kullanarak davranışlar üzerinde kapsamlı kontrol sağlar. Bu durum, hükümet standartlarına ve değerlerine uymanın teşvik edildiği, potansiyel olarak bireysel özgürlüklerin ve özerkliğin sınırlandığı bir topluma yol açabilir. SKS'deki kapsamlı veri toplama ve analiz, gözetim ve gizlilikle ilgili endişeleri artırmaktadır. Sistem, finansal işlemler, sosyal etkileşimler ve tüketici davranışları gibi bireylerin yaşamlarının, mahremiyet haklarını ihlal edebilecek devlet gözetimini bünyesinde barındırmaktadır. Sosyal kredi notu düşük olanlar seyahat kısıtlaması, belirli hizmetlere erişiminin engellenmesi ve hatta sosyal dışlanmaya maruz kalması gibi durumlar bireylerin haklarını ve fırsatlarını potansiyel olarak sınırlandırmaktadır (Backer, 2019).

SKS'nin yurt dışında yaşayan Çin vatandaşlarına yönelik de genişletilme olasılığı vardır. Bu genişleme, küresel Çin topluluklarını, sınırlarının dışında bile Çin'in izleme ve kontrolüne tabi tutarak etkileyebilir. Çin'in ekonomik, politik ve ideolojik etkisi, özellikle Kuşak ve Yol Girişimi gibi girişimler aracılığıyla küresel olarak artmaktadır. Bu yayılma, SKS'nin unsurlarının diğer ülkeleri, özellikle de Çin ile yakın ekonomik bağları olan ülkeleri etkileyebileceği veya onlar tarafından benimsenebileceği anlamına gelmektedir. SKS, bireylerin davranışlarına ilişkin verilerin titizlikle takip edildiği ve yönetim için kullanıldığı, yüksek düzeyde düzenlenmiş bir dijital ekonomiye örnek teşkil etmektedir. Bu, diğer ülkelerdeki benzer düzenleyici çerçevelere ilham verebilir, özellikle de dijital kimlik ve finansal kredi sistemleri bağlamında (S'ithigh & Siems, 2019).

Bu bileşenler toplu olarak, davranışları düzenlemeyi, sosyal sorumluluğu teşvik etmeyi ve ülkede yeni bir yönetim çağını şekillendirmeyi amaçlayan SKS'nin temelini oluşturmaktadır.

2. Çin'in Sosyal Kredi Sisteminin Biyopolitika ve Panoptikon Kavramları Perspektifinden Analizi

SKS, biyopolitika ve Panoptikon perspektifinden analiz edilebilir çünkü kapsamlı bir nüfus kontrolü ve gözetim mekanizmasını temsil eder. Biyopolitik açıdan bakıldığında sistem, bireysel davranışları ve toplumsal normları düzenler, yaşam süreçlerini yönetir ve ekonomik, sosyal ve ahlaki boyutlarda devlet tarafından tanımlanan standartları uygular. Modern yönetimin, yaşamın çeşitli yönlerini etkilemek için yasal çerçevelerin ötesine nasıl uzandığını örnekleniyor. Eş zamanlı olarak sistem, yaygın gözetimin, potansiyel izlemenin farkındalığı altında davranışlarını ayarlayan vatandaşlar arasında öz düzenlemeyi teşvik ettiği dijital bir Panoptikon işlevi görmektedir. Bu nedenle bu çalışmada SKS'yi daha başarılı bir şekilde açıklamak ve analiz etmek için biyopolitika ve panoptikon kavramlarından yararlanılacaktır.

Biyopolitika, genellikle politik teori ve sosyal bilimlerde kullanılan bir terimdir. Biopolitika, devletin ve diğer politik kurumların, nüfusun sağlığı, doğurganlık oranları, ırksal özellikleri, genetik mirası ve biyolojik özellikleri üzerindeki kontrolünü ve düzenlemesini ifade eder. Ayrıca, biyolojik yaşamın politik ve toplumsal düzeyde nasıl düzenlendiği ve kontrol edildiği konusunu inceler (Alford & Hibbing, 2008). Biyopolitika, Michel Foucault'nun eserlerinde ortaya çıkan ve siyaset ile yaşamın kesişimini ifade eden bir kavramdır. Sadece geleneksel devlet kontrolü açısından değil, aynı zamanda yaşam süreçlerinin düzenlenmesi ve yönetilmesi açısından da güç ve yönetimin nüfuslar üzerinde uygulanma yollarını içerir. Biyopolitika, birey ve toplum düzeyinde yaşamı optimize etmeyi, düzenlemeyi veya yönetmeyi amaçlayan bir dizi uygulama ve teknolojiyi kapsar. Buna sağlık politikaları, üreme hakları, sürveyans ve nüfus yönetimi gibi konular dahildir. Biyopolitika, yaşamın siyasal mekanizmalar ve iktidar teknolojileri aracılığıyla kontrol edilmesi ve manipüle edilmesiyle ilgili soruları gündeme getirir (Campbell & Sitze, 2013). Foucault'ya göre biyopolitika, halkın sağlığına ve siyaset topluluğuna odaklanan çağdaş hükümet yapılarının bir ilgi alanıdır. Bu, halkların kaderini daha iyiye doğru veya onların isteklerine karşı şekillendirme potansiyeline sahip, modern yaşamın belirsiz bir durumudur (Bishop & Jotterand, 2006).

Biyopolitikanın Batı siyasi düşüncesinde uzun bir geçmişi vardır. Çeşitli yaklaşımlar siyasi yönleri tanımlamak için büyüme, çürüme ve sağlık gibi biyolojik metaforları kullanır. Siyasi hayatta sınırlayıcı ve açıklayıcı bir faktör olarak 'insan doğası' vurgusu, Yunan spekülasyonuna ve Sosyal Darwinizm'e kadar uzanmaktadır. Biyopolitika, politik olguları ve biyolojik faktörlerin politik davranışta oynadığı önemli rolü açıklamada biyolojik kavramların uygulanmasını ifade eder. Devleti, parçaları vücut organlarına benzer şekilde işleyen canlı bir organizma olarak görmeyi veya dış devlet ilişkilerini hayatta kalma mücadelesi merceğinden analiz etmeyi içerir. Siyaset bilimciler, siyasi davranışları kontrol etmek için biyolojik teknikleri

kullanmak ve genetik yatkınlıkların insan siyaseti ve toplum üzerindeki etkisini dikkate almak gibi 1945 sonrası biyoloji gelişmelerinin kendi disiplinleriyle olan ilişkisini araştırmışlardır (Somit, 1972).

Başlangıçta biyopolitika ana odağı ‘nüfus’ kavramı etrafında dönüyordu. Zaman içinde bu durum, özellikle moleküler biyoloji ve genetikteki gelişmelerle birlikte yaşam anlayışımızdaki değişikliklere bağlı olarak gelişti. Odak noktası popülasyonları yönetmekten moleküler düzeyde daha karmaşık biyolojik süreçleri yönetmeye doğru kaymıştır. Biyopolitika, güvenlik kavramıyla yakından bağlantılıdır. Foucault, yaşamın düzenlenmesi aynı zamanda hayata yönelik risklerin ve tehditlerin yönetimini de içerdiğinden, biyopolitikanın doğası gereği güvenlik aygıtlarını içerdiğini savunmuştur. Güvenlik ve özgürlüğün bu iç içe geçmesi, özgürlüğün kendisinin de yaşam güvenliğini sağlayan mekanizmaların bir ürünü olduğunu akla getirmektedir (Dillon & Guerrero, 2008).

Biyopolitika, insanın biyolojik ve sosyal davranışlarıyla ilişkili riskleri ele alarak yaşamı yönetmeyi içerir. Biyopolitikanın bu boyutunun çeşitli sonuçları vardır. İnsan değeri, biyolojik niteliklere dayalı olarak bireyselleştirilir, insan kapasitelerindeki farklılıklar doğallaştırılır ve sosyal olgular bireysel eylemlere indirgenir. İnsanlar, ırk, ulus veya devlet olsun, kolektif bakış açısından verimlilik veya değere dayalı olarak yönetilmesi, manipüle edilmesi veya ortadan kaldırılması gereken teknik kaynaklar olarak görülür (Rose, 2011).

Giorgio Agamben, egemenlik ve biyopolitikanın Batı siyasi geleneğinin başlangıcından itibaren doğası gereği bağlantılı olduğunu öne sürmektedir. Hükümdarın gücünün temelde biyopolitik olduğunu, zira olağanüstü duruma karar verme kapasitesine dayandığını, dolayısıyla siyasi düzen içindeki yaşamı dahil ettiğini ve hariç tuttuğunu ileri sürer. Agamben’in tezinin merkezinde “çıplak hayat” kavramı yer alır: öldürülebilir ancak feda edilemeyen bir hayat, tüm haklarından ve siyasi değerlerinden arındırılmış, hükümdarın gücüne maruz kalan bir hayat. Agamben bu fikrin izini antik Roma hukukuna ve Aristoteles’in doğal yaşam (zoë) ile politik yaşam (bios) arasındaki ayırımına kadar götürür. Batı siyasetinin, aynı zamanda ‘kapsayıcı bir dışlama’ ilişkisi aracılığıyla siyaset alanına dahil edilen çıplak hayatın dışlanması üzerine kurulduğunu savunuyor. Bu yapısal ilişki, yasal korumaların dışında bırakılan ama yine de kanun gücüne tabi olan “homo sacer” figüründe somutlaşmaktadır (Agamben, 2020). Agamben’in paradigmatik yöntemi, doğrudan bir tarihsel nedensellik iddiasında bulunmadan, mevcut koşulları açıklamak için tarihsel ve çağdaş örnekleri kullanır. Tartışmalı bir şekilde toplama kampının modern biyopolitikanın ‘gizli matrisi’ olduğunu iddia ediyor. Kamp, hukukun askıya alındığı ve çıplak hayatın hükümdarın kontrolsüz iktidarına maruz kaldığı olağanüstü halin somutlaşmasını temsil ediyor. Bu, istisna bölgeleri haline gelebilecek çeşitli modern alanlara uzanıyor ve biyopolitik kontrolün yaygın doğasını ortaya çıkarıyor (Mills, 2018).

Agamben biyopolitika üzerine eleştirel bir bakış açısı sunuyor ve biyopolitikanın dahil etme ve dışlama, normalleştirme ve kontrol mekanizmaları aracılığıyla nasıl işlediğini vurguluyor. Biyopolitikanın yalnızca yaşamı teşvik etmekle ilgili olduğu fikrine karşı çıkıyor ve biyopolitikanın aynı zamanda siyasi amaçlar doğrultusunda nüfusların düzenlenmesini ve yönetilmesini de içerdiğini öne sürüyor (Campbell & Sitze, 2013).

Foucault, yaşam ve ölüme karar verme hakkına sahip olan egemen iktidardan yaşamı besleyen ya da ölüm noktasına kadar izin verilmemesine izin veren biyoiktidara doğru tarihsel geçişe dikkat çekerek biyopolitikanın soy kütüğünün izini sürer. Bu dönüşüm 17. yüzyılda beden odaklı disiplinci iktidarın ve nüfus düzenlemesinin biyopolitiğinin ortaya çıkışıyla başlamıştır. Foucault, burjuvazinin emek için uysal bedenler üretmek amacıyla disiplin mekanizmalarını nasıl kullandığına dikkat çekerek biyoiktidarı kapitalizmin gelişimiyle ilişkilendirir. Biyoiktidar, bedenlerin üretime entegrasyonunu ve nüfus olgusunun ekonomik süreçlerle uyumlaştırılmasını mümkün kılmıştır (Adams, 2017).

Panoptikon, İngiliz filozof ve sosyal teorisyen Jeremy Bentham tarafından 18. yüzyılın sonlarında tasarlanan bir tür kurumsal yapıdır. Panopticon'un tasarımı, tek bir gözlemcinin binadaki her hücreyi veya odayı görebildiği ve bina sakinlerinin izlenip izlenmediklerini anlayamadığı merkezi bir gözetleme kulesinin etrafında toplanmıştır. Bu mimari konseptin amacı, kurum içindeki bireyler üzerinde sürekli bir gözetim ve kontrol duygusu yaratmak, onların davranışlarını toplumsal normlara ve beklentilere uygun olarak değiştirmelerine yol açmaktır. Panoptikon, başta Michel Foucault olmak üzere filozoflar ve sosyal teorisyenler tarafından modern toplumlardaki iktidar, gözetim ve sosyal kontrol mekanizmalarını tartışmak için yaygın bir şekilde bir metafor olarak kullanılmıştır (Sheridan, 2016). Bu tasarım, aslında her zaman izlenmiyor olsalar bile, gözlenen bireylerde sürekli bir gözetim ve disiplin duygusu uyandırmayı amaçlamaktadır. Panoptikon kavramı, farklı sosyal bağlamlarda çeşitli gözetim ve kontrol biçimleri için bir metafor olarak yaygın bir şekilde kullanıldığı gibi, modern toplumlardaki güç ilişkilerinin ve disiplin uygulamalarının anlaşılmasına yönelik bir model olarak da yaygın şekilde kullanılmaktadır (Galić et al., 2017).

Panoptikon, daha disiplinli ve üretken bir halk oluşturmayı amaçlayan, itaat ve emek alışkanlıklarını aşılacak için bir araç olarak görülmüştür. Jeremy Bentham'a göre, ahlakın iyileştirilmesi, sağlığın korunması, sanayinin canlandırılması, öğretimin yaygınlaştırılmasını güvence altına almak için panoptikon düşüncesi eşi benzeri görülmemiş bir yolu temsil etmekteydi (Strub, 1989).

Michel Foucault, Bentham'ın fikrini genişleterek panoptikonun bilinçli ve kalıcı bir görünürlük durumunu nasıl tetiklediğini ve gücün

otomatik işleyişini nasıl sağladığını vurgulamıştır. Bu model, grup kolektifliğini caydırır ve otoritelerin gücünü güçlendirir. Foucault, panoptikonu sürekli gözetim olasılığı altında kendi baskılarının failleri haline gelen bireyler arasında öz disiplin oluşturmaya yönelik bir mekanizma olarak tanımlamıştır (Brignall, 2002).

Panoptikon, Bentham'ın icat ettiği bir bina için yalnızca bir isim veya başlık değildi; sürdürülebilir bir siyasi proje ve reformist liberalizmin şematik bir çizimidir. Başka bir deyişle, çok daha geniş bir siyaset felsefesinin, amaçlanan etkilerini açıklayan mimari bir çizimle dolu bir ifadesiydi. Michel Foucault, panoptikon kavramını modern toplumdaki daha geniş sosyal kontrol mekanizmalarına yönelik bir metafor olarak genişletmiş ve gözetimin nasıl fiziksel yapıların ötesine geçerek bir “disiplin toplumu” oluşturduğunu vurgulamıştır. Foucault gözetimin psikolojik etkisine odaklanmış ve bunun bilinçli ve kalıcı bir görünürlük durumunu tetiklediğini, bireylerin kontrolü içselleştirmesine ve davranışlarını kendi kendine düzenlemesine yol açtığını savunmuştur. Gözetim normalleşmeyi ve öz disiplini teşvik ederek hegemonik yapıları sürdürerek bu ilkelerin toplumsal düzene ve güç dinamiklerine nasıl katkıda bulunduğunu vurgulamıştır (Ball et al., 2012).

Panoptisizm denetim, kontrol ve düzeltme şeklinde kendini gösteren iktidar ilişkilerini tanımlar (Brunon-ernst, 2012). Teknolojideki ilerlemeler, Bentham'ın hayal edebileceğinin çok ötesinde bir ölçekte yaygınlaşmış ve Foucault'nun iktidar teorileri, özellikle de panoptisizm kavramı modern gözetim uygulamalarıyla paralellik göstermektedir. Güvenlik kameraları, veri yönetimi ve internet izleme gibi modern gözetleme teknikleri, hükümetlerin ve güçlü kuruluşların bireyleri daha önce mümkün olmayan şekillerde gözlemlemesine ve kontrol etmesine olanak sağlamıştır. Bu gözetim uygulamaları, bireylerin sürekli izlendiği ve davranışlarını toplumsal normlara ve beklentilere uyacak şekilde değiştirebildiği panoptik bir bakışı güçlendirmiştir. Günümüz toplumunda bireyler üzerinde sürekli gözlem ve kontrol duygusu oluşturan çeşitli gözetim ve izleme biçimlerinde panoptik bakışın örnekleri görülebilmektedir. Kentsel alanlarda, ulaşım merkezlerinde ve ticari kuruluşlarda kapalı devre televizyon kameralarının yaygın kullanımı, kamusal alanlardaki insanların hareketlerinin ve faaliyetlerinin sürekli olarak izlenmesine olanak sağlamaktadır. Çevrimiçi platformlar ve hizmet sağlayıcılar, bireylerin çevrimiçi etkinlikleri, tercihleri ve etkileşimleri hakkında büyük miktarda veri toplayarak, kullanıcıların kendi evlerinin mahremiyetinde bile izlendiğini ve izlendiğini hissedebilecekleri dijital bir panoptikon oluşturur. Sosyal medya platformları kullanıcıların gönderilerini, beğenilerini, yorumlarını ve bağlantılarını takip ederek bireylerin sosyal normlara uymak ve incelemeden kaçınmak için davranışlarını kendi kendine düzenleyebileceği sanal bir panoptikon oluşturur. Ulusal güvenlik kurumları ve kolluk kuvvetleri, kamu güvenliği ve emniyeti

adına iletişimlerini izlemek, veri toplamak ve bireylerin faaliyetlerini takip etmek için toplu gözetim programları yürütür (Sheridan, 2016). Bu örnekler, panoptik bakışın çağdaş toplumda, bireylerin hem fiziksel hem de dijital alanlardaki davranışlarını ve etkileşimlerini şekillendiren çeşitli gözetleme ve izleme biçimleri aracılığıyla nasıl tezahür ettiğini göstermektedir.

Güncel panoptikon tartışmalarının başında ise “Gözetim Kapitalizmi” yer almaktadır. Son yıllarda ortaya çıkan yeni bir kapitalizm biçimidir. Kâr elde etmek ve piyasa kontrolünü uygulamak amacıyla insan davranışlarının tek taraflı gözetimi ve değiştirilmesi ile karakterize edilir. Bu yeni ekonomik mantık, gelir elde etmek için insanların davranışlarını gerçek zamanlı olarak tahmin etmek ve etkilemek amacıyla büyük verilerin toplanmasına ve analizine dayanmaktadır. Google gibi şirketlerin bu yeni ekonomik modele örnek teşkil ettiği görülmektedir. Gözetim kapitalizminin ortaya çıkışı, dijital teknolojilerin artan kullanımına ve günlük işlemlerin yaygın şekilde kaydedilmesine bağlanmaktadır (Galiç et al., 2017).

SKS'yi panoptikon çerçevesinde yorumladığımızda Çin hükümeti, SKS'yi davranış düzenleme, sosyal kontrol, uyumu teşvik etme, uyumsuzluğun cezalandırılması ve sosyal kontrolün normalleştirilmesi gibi mekanizmalar aracılığıyla bireyleri ve bir bütün olarak toplumu kontrol etmek için bir araç olarak kullanmayı planlamıştır. Sistem, eylemlere ve etkileşimlere dayalı olarak sosyal kredi puanları atayarak, yüksek puanları ayrıcalıklarla ödüllendirerek ve düşük puanları kısıtlamalarla cezalandırarak davranışları düzenlemeyi ve etkilemeyi amaçlamaktadır (Chen & Grossklags, 2022). Sistem, finansal işlemler ve sosyal etkileşimler de dahil olmak üzere bireylerin yaşamlarının çeşitli yönlerini hem çevrimiçi hem de çevrimdışı olarak izleyerek, hükümetin sosyal kontrol uygulamasına ve toplumsal normları şekillendirmesine olanak tanır. Sosyal kredi puanlarını hizmetlere erişim, istihdam fırsatları, seyahat izinleri ve diğer avantajlarla ilişkilendirerek hükümet düzenlemelerine uyumu teşvik eder, bireyleri puanlarını korumak veya iyileştirmek için istenen davranışlara uymaya motive eder. Tersine, beklenen standartları karşılayamayan veya istenmeyen davranışlarda bulunanlar, hizmetlere sınırlı erişim, kamuoyunda utandırma ve sosyal etkileşimlerde sınırlamalar gibi uyumsuzluk konusunda caydırıcı olan sonuçlarla karşı karşıya kalır. SKS aynı zamanda sürekli gözetim ve değerlendirme fikrini normalleştirir, öz düzenleme kültürünü ve toplumsal normlara uyumu teşvik eder, böylece hükümetin toplum içinde istikrar ve düzeni korumaya yönelik genel hedefine katkıda bulunur. Genel olarak hükümet, SKS'yi bireysel davranışları izlemek, toplumsal değerleri şekillendirmek, hükümetin hedeflerine toplumu uyumlu hale getirmek için kapsamlı bir araç olarak görmektedir. Çin hükümeti, bireyler hakkında veri toplamak ve kamusal alanlardaki faaliyetlerini izlemek için yüz tanıma sistemleri ve ülke çapında video gözetim ağı dahil olmak üzere kapsamlı gözetim teknolojileri

uygulamaya koymuştur. Bu veriler aynı zamanda sosyal kredi puanlama sürecinde de kullanılmaktadır. Sistem, her bireyin kapsamlı bir profilini oluşturmak için devlet kayıtları, finansal kurumlar, sosyal medya platformları ve çevrimiçi etkinlikler dahil olmak üzere çeşitli kaynaklardan gelen verileri birleştirir. Bu veriler daha sonra bireyleri genel davranışlarına ve güvenilirliklerine göre değerlendirmek ve derecelendirmek için kullanılır (Laniuk, 2021).

Gardiyanın varlığını içselleştiren ve davranışlarını kendi kendine düzenleyen panoptikondaki mahkûmlar gibi, Çin vatandaşları da SKS'nin gözetimini içselleştirebilir ve olumsuz yansılardan kaçınmak için davranışlarını değiştirebilir. SKS'nin şeffaf olmaması ve puanların nasıl belirlendiği ve hangi davranışların izlendiği konusundaki belirsizlik, yaygın bir kaygı duygusu oluşturabilir. Bu belirsizlik, tıpkı panoptikonda mahkûmların karşılaştığı belirsizlik gibi, bireyleri itaati sağlamak için davranışlarında aşırılığa itmektir. Panoptikonun tasarımı doğası gereği bir güç dengesizliği içerir ve bu durum SKS bağlamında otoriter kontrole ve muhaliflerin bastırılmasına yol açabilir. SKS, mahremiyet hakkı, ifade özgürlüğü ve hareket özgürlüğü de dahil olmak üzere insan haklarını potansiyel olarak ihlal edebilir. Panoptikonun gözetim yoluyla kontrol mekanizması, doğası gereği zorlayıcıdır ve bunun bireysel özgürlükler ve sivil özgürlükler üzerindeki etkisine ilişkin endişeleri artırmaktadır. SKS, bireylerin puanlarına göre kategorize edildiği ve farklı muamele gördüğü bölünmüş bir toplum oluşturabilir. Bu tabakalaşma toplumsal damgalanmaya ve eşitsizliğin artmasına yol açarak Foucault'nun tanımladığı güç dinamiklerini daha da sağlamlaştırabilir.

Sonuç olarak, Çin'in SKS'si panoptikon merceğinden analiz edildiğinde, böyle bir gözetim mekanizmasının sosyal kontrol, davranış değişikliği ve güç dinamikleri açısından önemli sonuçları tespit edilecektir. Yaygın gözetim sistemlerinin ortaya çıkardığı etik, sosyal ve politik zorlukların ve bunların bireysel özgürlükler ve toplumsal normlar üzerindeki etkisi daha iyi anlaşılacaktır.

Biyopolitik bir araç olarak SKS'yi analiz ettiğimizde SKS, bireylerin ve işletmelerin davranışlarını izlemek ve düzenlemek için büyük miktarda veriyi bir araya getirir. SKS, yasalara ve sosyal normlara uyuma dayalı puanlar atayarak, finansal işlemlerden sosyal etkileşimlere kadar çok çeşitli davranışları etkiler ve nüfusun davranışlarını devlet hedefleriyle uyumlu olacak şekilde etkili bir şekilde yönetir. SKS, devletin faydalı gördüğü davranışları teşvik edip, zararlı gördüğü davranışları caydırarak günlük yaşamı etkilemektedir. Geleneksel anlamda doğrudan sağlıkla ilgili olmasa da SKS, sosyal istikrara ve ekonomik üretkenliğe katkıda bulunan davranışları teşvik ederek sosyal refahı etkileyebilir. Örneğin, yüksek puanlar daha iyi sağlık hizmetlerine, eğitime ve sosyal hizmetlere erişim sağlayabilir, dolayısıyla dolaylı olarak nüfusun refahını etkileyebilir.

SKS'nin biyopolitik açıdan etkileri düşünüldüğünde, sosyal uyumu, ekonomik üretkenliği ve devlet politikalarına bağlılığı sağlamak amacıyla nüfusun davranışını optimize etmek için bir araç olduğu görülmektedir. Sistem, arzu edilen davranışları ödüllendirerek ve istenmeyenleri cezalandırarak disiplinli ve üretken bir vatandaşlık yetiştirmeyi amaçlamaktadır. SKS'nin uyguladığı biyopolitik kontrol, önemli etik ve insan hakları sorunlarını gündeme getirmektedir. Sistemde yer alan kapsamlı gözetim ve veri toplama, mahremiyet ve özerkliği ihlal edebilirken, cezai tedbirlerin potansiyeli de adalet ve adalete ilişkin endişeleri artırmaktadır.

Sonuç olarak, Çin'in SKS'sini biyopolitika merceğinden analiz etmek, onun bireylerin ve toplumların davranışlarını yönetmek ve optimize etmek için kapsamlı bir araç olarak rolünü ortaya koymaktadır. Sistemin yaşamın çeşitli yönlerine geniş erişimini, sosyal ve ekonomik dinamikler üzerindeki etkisini ve bu tür yaygın biyopolitik kontrolle ilişkili etik ve insan hakları kaygılarını vurgulamaktadır.

3. Byung Chul Han'ın Perspektifinden Çin'in Sosyal Kredi Sistemini Açıklamak

Byung-Chul Han'ın analizleri, dijital teknolojilerin toplumsal ve siyasi sonuçlarına ilişkin derinlemesine bir anlayış sunmaktadır. Han, dijital kapitalizmin demokrasi üzerindeki etkilerini ve toplumsal değişimleri ele alarak, çağdaş dünyadaki kültürel ve politik değişimleri inceler. Analizleri, dijital teknolojilerin demokrasi üzerindeki etkilerini anlamak ve alternatif çözümler aramak için önemli bir kaynak olarak dikkate alınabilir. Han'ın eleştirileri, çağdaş demokrasi üzerindeki dijital teknolojilerin etkilerini anlamak ve alternatif çözümler aramak için önemli bir kaynak olarak dikkate alınabilir. Bu analizler, toplumsal ve politik bilincin, edinilmiş yaşam biçimlerini değiştirme gücünü kazanarak, farklı bir yaşam pratiği haline dönüştürebilir. Bu nedenle, Han'ın eleştirileri, çağdaş demokrasi üzerindeki dijital teknolojilerin etkilerini anlamak ve alternatif çözümler aramak için önemli bir kaynak olarak dikkate alınabilir (Picchione, 2023).

Byung-Chul Han'ın biyopolitika üzerine düşünceleri, psikopolitika kavramını ortaya atarak geleneksel Foucaultcu bakış açısına meydan okuyor. Han, neoliberalizm bağlamında güç dinamiklerinin öncelikle bedeni hedeflemekten (biyopolitikada olduğu gibi) bireyin zihnine veya ruhuna odaklanmaya doğru kaydığını savunuyor. Tahakkümün, başarının, kısıtlanmanın ve özgürlüğün çağdaş biçimlerinin yalnızca beden düzeyinden ziyade 'psişik alan' olarak adlandırdığı yerde işlediğini öne sürmektedir. Han, Foucault'nun biyopolitika ile kapitalizm arasındaki bağlantısının önemini kabul ederken, biyopolitikanın bedene odaklanmasının artık çağdaş neoliberal iktidar dinamiklerini anlamak için yeterli olmadığını savunmaktadır. Han, zihinsel süreçlere vurgu yapan psikopolitikanın günümüz bağlamında güç, şiddet ve özgürlük operasyonlarını analiz etmeye daha uygun olduğunu öne

sürmektedir. Ancak bazı eleştirmenler, Han'ın zihin/beden ikiliğine yaptığı vurgunun, zihinsel ve bedensel süreçlerin birbirine bağlılığını ve Foucault'nun biyopolitik bakış açısının doğasında var olan öz disiplini gözden kaçırdığını ileri sürmektedir (Alphin & Debrix, 2023).

Byung-Chul Han, üzerinde durduğu konulardan biri de 'pozitiflik' ve 'negatiflik' tir. Pozitiflik ve negatiflik kavramlarını, insanların gerçeklerle doğrudan ilişkisini tanımlamak için kullanmaktadır. 'Pozitiflik', Han'ın anlatımına göre, insanların gerçeklerle doğrudan ve herhangi bir aracı olmaksızın ilişki kurduğu durumu ifade etmektedir. Bu durumda, herhangi bir sınırlama olmaksızın, her şey sınırsız bir şekilde çıplak gerçekler ve veriler olarak gösterilmektedir. 'Negatiflik' ise, pozitif verilere sınırlar koyan ve insan ile gerçekler arasında aracılık yapan unsurları ifade etmektedir. Han'a göre, teknolojik ilerleme sayesinde her şeyin sınırsız bir şekilde veri olarak sunulduğu bir dönemde, önemli ve önemsiz bilgi arasındaki ayrımı yapmak mümkün olmamaktadır. Bu durum, Han'ın ifadesiyle, 'pozitif' uyarımların yorumlanmadan doğrudan maruz bırakılması anlamına gelmektedir (Landázuri, 2019).

Byung Chul Han'ın çalışmaları, bireylere açıkça saldırmak veya cezalandırmak yerine onları dahil etmeyi ve baştan çıkarmayı amaçlayan katılımın zorbalığına ve "beğenme"nin şiddetine ışık tutuyor. Han, şeffaflık ve gözetim üzerine eleştirel bir bakış açısı sunarak geleneksel görünürlük ve kontrol kavramlarına meydan okumaktadır. Şeffaflığı teşvik eden teknolojilerin sonuçlarını sorgulamakta ve bunların aynı zamanda kendi kendine boyun eğdirme ve makinesel köleleştirme biçimlerine de yol açabileceğini öne sürmektedir (Lushetich, 2018).

SKS'yi Byung-Chul Han'ın düşünceleri doğrultusunda anlamak için Han'ın neoliberalizm, psikopolitik ve şeffaflık toplumu kavramlarından faydalanabiliriz. Psikopolitik, bireyler üzerinde kontrol sağlamak, onları gücü içselleştiren ve bunu özgürlük olarak algılayan özneler haline getirmek için psikolojik araçların kullanılmasını içerir. Bu kontrol şekli incelikli olup, açık bir baskı olmadan uyumu sağlamak için pozitifliği ve kişisel gelişim arzusunu kullanır. Neoliberalizm de bireyleri kendi kendini optimize eden projelere dönüştürür. İnsanlar hayatlarını, kendini sömürmeye ve tükenmişliğe yol açan sürekli kişisel gelişim görevleri olarak görürler. Han, genellikle özgürlük ve hesap verebilirlik için bir araç olarak görülen aşırı şeffaflığın, aslında sermayenin serbest akışını engelleyen sosyal süreçleri ve uygulamaları ortadan kaldıracabileceğini savunmaktadır. Her şeyi bilgiye indirgeyerek bireyleri hesaplanabilir ve kontrol edilebilir hale getirir. Şeffaflık, bireyleri uyumlu hale getirerek, birbirlerini taklit etmelerini sağlayarak ve radikal muhalefet veya siyasi eylemin ortaya çıkmasını azaltarak üretim verimliliğini artırır (White, 2022).

Han'ın düşünceleri ışığında Çin'in SKS'sini açıklamaya çalıştığımızda ilk olarak sistemin yaygın bir sürekli izlenme duygusu

oluşturarak vatandaşlar arasında öz düzenlemeyi teşvik ettiğini görürüz. İnsanlar davranışlarını sistemin beklentilerine uygun olacak şekilde ayarlarlar. Bu da Han'ın bireylerin gücü içselleştirmesi ve bunu bir tür özgürlük veya kendini geliştirme olarak görmesi fikrini yansıtır.

SKS ödül ve ceza esasına göre çalışmaktadır. Olumlu davranışlar ödüllendirilirken, olumsuz davranışlar cezaya yol açar. Bu yaklaşım, gücün doğrudan baskı yerine olumlu pekiştirme yoluyla uygulandığı, gönüllü itaate ve daha yüksek üretkenliğe yol açan Han'ın psikopolitik kavramıyla uyumludur. Sistem, bireysel davranışları görünür ve incelemeye tabi tutarak şeffaflık toplumunu somutlaştırır. Bu şeffaflığın amacı güveni ve verimliliği arttırmaktır. Ancak aynı zamanda Han'ın tanımladığı gibi bu durum toplumun atomizasyonuna yol açabilir ve kolektif eylem veya muhalefet kapasitesini azaltabilir. Han'ın gözetim teknolojilerinin ve büyük verinin kontrolü sürdürmek için kullanıldığı dijital panoptikon kavramı, Çin'in SKS'sinde açıkça görülmektedir. Kapsamlı veri toplama ve analizi, bireysel davranışların sürekli izlenmesine ve etkilenmesine olanak tanıyarak, algılanan özgürlük aracılığıyla uygunluk ve uyum sağlar. Han'ın düşüncelerini SKS'nin operasyonel mekanizmalarıyla bütünleştirerek bunu, tıpkı Han'ın eleştirisinde tanımladığı dinamiklere benzer şekilde, sosyal düzeni korumak ve üretkenliği artırmak için şeffaflığı, pozitifliği ve içselleştirilmiş uyumu güçlendiren karmaşık bir kontrol biçimi olarak görebiliriz.

4. Sosyal Kredi Sistemi ve Nüfus Yönetimi

Çin'in gelişmekte olan SKS'si, kırmızı ışıktaki geçme veya ebeveynleri ziyaret etmeme gibi küçük ihlaller de dahil olmak üzere çok sayıda suçtan kaynaklanabilecek düşük puanlar için çeşitli cezalar uygulamaktadır. Potansiyel olumsuz sonuçlar arasında seyahat yasakları, okul yasakları, istihdam olanaklarının azalması gibi cezalar yer alıyor. Her ne kadar mahkemeler puanlara itiraz etme olanağı sunsa da, sistemin geniş kapsamlı etkileri bazı faaliyetlere yönelik cezaların uygunluğu konusunda endişelere yol açmaktadır. Çin'in SKS'si, çeşitli ihlallere ilişkin çok sayıda ulusal ve bölgesel kara liste içermektedir. İşletmeler ve bireyler, kara listeye alınmaları nedeniyle seyahat yasakları ve ayrıcalıkların azaltılması gibi ciddi sonuçlarla karşı karşıya kalmaktadır. Kara listeden çıkarılma genellikle 2 ila 5 yıl sürer, ancak belirli koşullar altında erken çıkarma mümkündür. Kara listeler yalnızca cezalandırmaya değil, aynı zamanda potansiyel olarak zararlı davranışları önceden tespit etmeye de hizmet etmektedir. Yelpazenin diğer ucunda ise Çin toplumunun seçkin üyeleri olmaya kararlı kişi ve şirketlere yönelik SKS'nin olumlu yönleri var. Bu bağlamda, kara listeye alınmanın zıttı 'kırmızı listeye alınmak'tır. Kırmızı listeye alma, vatandaşların ve şirketlerin günlük yaşamlarını etkileyecek belirli ayrıcalıklara erişmelerine olanak tanır. Bu konuda başarılı olan işletmeler için aşağıdakiler de dahil olmak üzere çeşitli ödüller vardır: Kolaylaştırılmış idari prosedürler. Örneğin, 'Gelişmiş

Sertifika Kuruluđu' olarak sınıflandırılan şirketler daha hızlı gümrük işlemleri alabilir. 'A dereceli' vergi mükelleflerinin vergi beyannameleri daha hızlı işlenebilir. Daha az denetim ve hızlı takip edilen onaylar (Donnelly, 2024).

Beijing News'in haberine göre, 2017 yılında askerlik hizmetini yapmayı reddeden on yedi kişinin yüksek öğrenime kaydolması, liseye başvurması veya öğrenimine devam etmesi yasaklandı. 2017 yılında köpek sahipleri için bir sosyal kredi sistemi uygulamaya başladı. Bu sistemle, köpeğin tasmaşız gezdirilmesi veya toplumsal rahatsızlıklara neden olması durumunda evcil hayvan sahiplerinden puanlar düşölüyor. Puanlarının tamamını kaybedenlerin köpeklerine el konuldu ve evcil hayvan sahibi olmanın gerektirdiğı düzenlemeler konusunda sınava tabi tutuldu. İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün bildirdiğine göre, 2015 yılında bir mahkeme kararını yerine getirmediğı için "güvenilmez" görölen avukat Li Xiaolin kara listeye alınmış ve iş gezisi sırasında eve uçak bileti satın alamamıştır (Canales & Mok, 2022). Bu örnekler SKS'nin cezalandırma yanına yönelik örnekleri oluşturmaktadır.

Pekin'de kimliğı belirsiz bir kadın 2015 yılında BBC'ye, iyi bir puana sahip olduğı için nakit depozito ödemededen otel rezervasyonu alabildiğini söylemişti. Sosyal kredisi iyi olan vatandaşlar enerji faturalarında indirim alabilmekte, depozitosuz ev kiralayabilmekte ve bankalardan daha iyi faiz oranlarından yararlanabilmektedirler (Canales & Mok, 2022). Bu örnekler ile de SKS'nin ödüllendirmeye dönük yanını görebilmekteyiz.

SKS, davranışları şekillendirmek, uyumu artırmak ve sosyal düzeni sürdürmek için ödöl ve cezalardan yararlanan, nüfus yönetimine yönelik kapsamlı bir yaklaşımı temsil etmektedir. Yönetişim ve düzenleme açısından faydalar sunarken aynı zamanda önemli etik ve gizlilik kaygılarını da beraberinde getirmektedir.

5. Sosyal Kredi Sistemine Yönelik Eleştirel Değerlendirme

Bireyler için SKS'nin en tartışmalı yönü, davranışları izlemesi ve eleştirmenlerin çoğunlukla eksik veya yanlış olarak nitelendirdiğı verileri kullanarak vatandaşlara bir güvenilirlik derecesi vermesidir. Çin'in SKS'sini eleştirenler genellikle Pekin'in davranışları ve kitlesel gözetimi düzenleme konusundaki kararlılığının, İngiliz yazar George Orwell'in 1984 romanında anlatıldığına benzer şekilde, bir hükümetin insanların hayatlarının her bölümünü kontrol etmeye çalıştığı Orwellvari bir doğaya sahip olduğunu söylemektedirler (Lee, 2020). "1984" adlı eserinde Orwell, her yerde bulunan Parti ve lideri "Büyük Birader" aracılığıyla toplam gözetim fikrini ortaya koyar. Parti, vatandaşların eylemlerini, konuşmalarını ve hatta düşüncelerini sürekli olarak izlemek için tele ekranlar gibi gelişmiş teknolojiler kullanır. Bu gözetim, vatandaşların her zaman izlenebileceklerine inandıkları için davranışlarını kendi kendilerine sansürledikleri ve düzenledikleri

Panoptikon benzeri bir etki oluşturur, hatta izlenmiyor olsalar bile (Orwell, 2021). Partinin tele ekranlar ve “Düşünce Polisi” aracılığıyla yaygın izlemesi gibi, Çin'in sistemi de vatandaşların eylemlerini izler ve sosyal kredi puanlarına göre ödüllendirerek veya cezalandırarak davranışlarını etkiler. Bu, vatandaşların cezalandırılma korkusunu içselleştirdiği 1984 adlı eserdeki psikolojik kontrolü yansıtan, otosansürün ve uyumun teşvik edildiği bir ortam oluşturur. Her iki sistem de teknolojinin bireyler üzerinde güç ve kontrolü sürdürmek için nasıl kullanılabileceğini göstererek modern toplumda gizlilik ve özgürlük konusunda endişelere yol açar.

Çin'deki Avrupa Ticaret Odası'nın raporuna göre şirketler, özellikle de yabancı firmalar, teknolojik ayrıntılar ve personel bilgileri gibi hassas verileri içermesi muhtemel büyük veri aktarımlarından endişe duymaktadırlar. Çin hükümeti tarafından 2019 yılında yayınlanan bir taslağa göre şirketler, dolandırıcılık, zorlama, kötü niyetli işbirliği yapma, ulusal veya kamu çıkarlarını tehlikeye atma ve yasal hakları ihlal etme gibi farklı nedenlerle “ağır güvensiz piyasa kuruluşları” olarak listelenebiliyor (Lee, 2020).

Sistem, büyük verilere ve algoritma odaklı yönetime dayanması nedeniyle önemli gizlilik endişelerine yol açmaktadır. Sistemin totaliter bir rejimin vatandaşları üzerindeki kontrolünü kolayca kolaylaştırabileceği yönündeki korkuları vurgulayan bu eleştiri biçimine genellikle “Anahtar Teslimi Totalitarizm” adı verilir. Bazı eleştiriler mevcut uygulamadan ziyade distopik geleceklere dayanmaktadır. “Black Mirror” TV dizisi gibi distopik medyayla yapılan karşılaştırmalar, sistemin mevcut durumu ve niyetleri hakkında yanlış anlamalara katkıda bulunmaktadır. Sistemin düzenleyici yönü, mevcut yasa ve düzenlemelerin bir uzantısı olarak görülürken, veri toplama ve analiz için yeni teknolojilerin kullanılması, çözülmesi gereken yeni yasal ve etik kaygıları da beraberinde getirmiştir. Uluslararası eleştirilere rağmen, SKS'nin Çin'de yüksek düzeyde kamu desteğine sahip olduğu ve birçok Çin vatandaşının sistemin düzenlemeleri ve toplumsal davranışı iyileştirme potansiyeli konusunda yüksek beklentilere sahip olduğu bildirilmektedir (Honghai, 2021).

Sistem sosyal eşitsizlikleri daha da kötüleştirebilir. Çünkü daha düşük puana sahip olanlar hizmetlere, işlere ve fırsatlara erişimde zorluklarla karşılaşabilir ve bu da tabakalı bir toplum oluşturabilir. Yönetişime yönelik bu cezalandırıcı yaklaşım vatandaşlar arasında bir korku ve güvensizlik ortamına yol açarak sosyal bütünlüğe ve topluluk güvenine zarar verebilir (Reilly et al., 2021).

Sonuç

Çin'in SKS'si, biyopolitik kontrolü ve dijital gözetimi, davranışı düzenlemeyi, uyumu sağlamayı ve sosyal düzeni sürdürmeyi amaçlayan çok yönlü bir yönetim yaklaşımının örneğini teşkil etmektedir. Dang'an sistemi gibi tarihsel emsallere dayanan ve modern teknolojik gelişmelerle gelişen SKS, devletlerin hem bireysel hem de kolektif davranışları nasıl izleyebileceği ve etkileyebileceği konusunda önemli bir değişimi temsil etmektedir.

Bu araştırma, SKS'nin hem sosyal yönetişimi geliştirmeye yönelik bir mekanizma hem de devlet kontrolünü derinleştirmeye yönelik bir araç olarak ikili işlevinin altını çizmektedir. SKS'yi Michel Foucault'nun kuramlaştırdığı biyopolitikanın ve Byung-Chul Han'ın dile getirdiği psikopolitikanın merceğinden inceleyen bu çalışma, dijital gözetim ve veriye dayalı yönetişimin toplumsal normları ve bireysel özerkliği nasıl temelden değiştirebileceğini vurgulamaktadır. SKS, yalnızca açık gözetim ve yaptırımlarla değil, aynı zamanda sosyal kredi puanlarını çok çeşitli toplumsal faydalar ve cezalarla ilişkilendirerek öz düzenlemeyi ve uyumu teşvik eden daha incelikli psikopolitik teknikler yoluyla da çalışmaktadır.

SKS'nin Çin toplumu üzerindeki etkisi derin bir şekilde yetkilileri, işletmeleri ve sıradan vatandaşları etkilemektedir. Sistem, uyumu ödüllendirerek ve uymamayı cezalandırarak bir öz düzenleme kültürünü teşvik eder ve bireysel davranışları devletin tanımladığı "Temel Sosyalist Değerler" ile uyumlu hale getirir. Bununla birlikte, SKS'de yer alan kapsamlı veri toplama ve algoritmik karar alma süreci, özellikle mahremiyet, özgürlük ve sosyal eşitsizlikle ilgili olarak önemli etik ve insan hakları kaygılarını gündeme getirmektedir. Bu sistemin yurtdışındaki Çin vatandaşlarını da kapsayacak şekilde genişletilmesi olasılığı ve bunun diğer ülkeler üzerindeki potansiyel etkisi, sistemin küresel etkilerini vurgulamaktadır. Bu yapı, Çin'deki sosyal ilişkilerin düzenlenmesi ve devletin otoritesinin pekiştirilmesi açısından kritik bir rol oynamaktadır.

Michel Foucault'nun Biyopolitik perspektifinden bakıldığında SKS, panoptikon kavramını somutlaştırmaktadır. Bireylerin sürekli izlendiğinin farkında olduğu, öz disipline ve içselleştirilmiş kontrole yol açan bir toplum oluşturmaktadır. Bu dinamik, gelişmiş gözetleme teknolojilerinin ve büyük veri analitiğinin benzeri görülmemiş düzeyde gözlem ve düzenleme sağladığı dijital dünyaya da uzanmaktadır. Bu sistem belirli davranışları normalleştirir ve sapmaları marjinalleştirir. Bireylerin uymaya zorlandığı kabul edilebilir eylemler hiyerarşisi oluşturur. Bu nedenle SKS, Foucault'nun fikirlerini dijital çağa doğru genişleterek çağdaş toplumdaki devlet kontrolünün kapsamı hakkında önemli etik endişeler ortaya çıkarır.

Han'ın neoliberalizm ve psikopolitika eleştirisi, gücün psikolojik

araçlarla nasıl içselleştirildiğini göstererek, gönüllü itaat ve kendi kendini iyileştirme duygusunu teşvik ederek SKS anlayışını daha da zenginleştirmektedir. Bu nedenle SKS, yalnızca bir dış kontrol biçimini değil aynı zamanda bireylerin özgürlük ve öz değer algılarını şekillendiren içselleştirilmiş bir mekanizmayı da temsil eder. Yani Byung-Chul Han'ın bakış açısına göre, Çin'in SKS'si, gücün açık zorlamadan ziyade kontrolün içselleştirilmesi yoluyla işlediği "psikopolitika" olarak adlandırdığı şeyin aşırı bir tezahürünü temsil etmektedir. Han, dijital çağda bireylerin yalnızca dış güçler tarafından disiplin altına alınmadığını, aynı zamanda pozitif güçlendirme ve veri odaklı manipülasyon yoluyla kendilerini düzenlemeleri için sinsice etkilendiklerini savunmaktadır. SKS, vatandaşları ödül ve ceza sistemi aracılığıyla devlet tarafından tanımlanan normlara uymaya teşvik ederek, davranışlarını sürekli olarak öngörülen sosyal çerçeveye uyacak şekilde optimize eden bireyler haline getirmektedir. Bu yönetim biçiminde, bireyler gönüllü olarak uymaya motive edildikleri ve kendi çıkarları doğrultusunda hareket ettiklerine inandıkları için özgürlük ve kontrol arasındaki çizgi bulanıklaşmaktadır.

Çin'in SKS'sinin hem olumlu hem de olumsuz yönleri vardır. Olumlu tarafı, iyi davranışı teşvik ederek güvenilirliği ve sosyal sorumluluğu teşvik etmeyi amaçlar; bu da daha düzenli ve uyumlu bir topluma yol açabilir. Örneğin, yüksek kredi puanına sahip olanlar kredilere daha kolay erişim, daha iyi iş fırsatları ve akıcı devlet hizmetlerinden faydalanabilir. Ek olarak sistem, dolandırıcılığı, yolsuzluğu ve diğer uygunsuz davranış biçimlerini caydırmayı amaçlar ve potansiyel olarak daha fazla sosyal ve ekonomik istikrara yol açabilir. Ancak, SKS ayrıca gizlilik, özgürlük ve sosyal eşitlik konusunda önemli endişeler de ortaya koymaktadır. Vatandaşların davranışlarını izlemek ve değerlendirmek için gereken kapsamlı gözetim, kişisel gizliliğin kaybına ve veri kötüye kullanımı riskine yol açabilir. Dahası, sistem marjinalleştirilmiş bireyleri orantısız bir şekilde cezalandırabilir, sosyal eşitsizlikleri derinleştirebilir. Sistemin işleyişinde şeffaflığın eksikliği ve keyfi veya adaletsiz cezalara yol açma potansiyeli SKS'yi Çin toplumu için derin etkileri olan iki ucu keskin bir kılıç haline getirmektedir.

Sonuç olarak Çin'in SKS'si, kapsamlı sosyal yönetim için modern teknolojilerin nasıl kullanılabileceğine dair ilgi çekici bir örnek olay incelemesi sunmaktadır. Daha düzenli ve uyumlu bir toplumu teşvik etmeyi hedeflerken, aynı zamanda devlet kontrolü ile bireysel özgürlükler arasındaki dengeye ilişkin kritik konuları da gündeme getirmektedir. Bu kadar yaygın bir sistemin etik ve insan haklarına ilişkin sonuçları, politika yapımcıların, akademisyenlerin ve kamuoyunun dikkatli bir şekilde düşünmesini gerektirmektedir. Diğer ülkeler benzer mekanizmaları gözlemledikçe ve potansiyel olarak benimsedikçe, Çin'in SKS'sinin karmaşıklıklarını ve sonuçlarını anlamak, küresel yönetim ve toplumsal kontrolün geleceği açısından giderek daha önemli hale gelmektedir.

Finansal Destek ve Teşekkür / Grant Support and Acknowledgement	Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir. / The author declared that this study has received no financial support.
Çıkar Çatışması / Conflict of Interest	Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir. / The author has no conflict of interest to declare.

Kaynakça

- Adams, R. (2017). *Michel Foucault: Biopolitics and Biopower*. Critical Legal Thinking. <https://criticallegalthinking.com/2017/05/10/michel-foucault-biopolitics-biopower/>
- Agamben, G. (2020). *Kutsal İnsan: Egemen İktidar ve Çıplak Hayat*. Ayrıntı Yayınları.
- Alford, J. R., & Hibbing, J. R. (2008). The New Empirical Biopolitics. *Annual Review of Political Science*, 11, 183-203.
- Alphin, C., & Debrix, F. (2023). Biopolitics in the 'Psychic Realm': Han, Foucault and Neoliberal Psychopolitics. *Philosophy and Social Criticism*, 49(4), 477-491.
- Backer, L. C. (2019). China's Social Credit System: Data-Driven Governance for a 'New Era.' *Current History*, 118(809), 209-214.
- Ball, K., Haggerty, K. D., & Lyon, D. (2012). *Routledge Handbook of Surveillance Studies*. Routledge.
- Bishop, J. P., & Jotterand, F. (2006). Bioethics as Biopolitics. *Journal of Medicine and Philosophy*, 31(3), 205-212.
- Brignall, T. (2002). The New Panopticon The Internet Viewed as a Structure of Social Control. *Theory & Science*, 3(1). https://www.researchgate.net/publication/250816811_The_New_Panopticon_The_Internet_Viewed_as_a_Structure_of_Social_Control
- Brunon-ernst, A. (2012). *Beyond Foucault New Perspectives on Bentham's Panopticon*. Ashgate Publishing.
- Campbell, T., & Sitze, A. (2013). *Biopolitics: A Reader*. Duke University Press.
- Canales, K., & Mok, A. (2022). China's "social credit" system ranks citizens and punishes them with throttled internet speeds and flight bans if the Communist Party deems them untrustworthy. Business Insider. <https://www.businessinsider.com/china-social-credit-system-punishments-and-rewards-explained-2018-4>
- Chen, M., & Grossklags, J. (2022). Social Control in the Digital Transformation of Society: A Case Study of the Chinese Social Credit System. *Social Sciences*, 11(229), 1-23.
- Creemers, R. (2018). China's Social Credit System: An Evolving Practice of Control. *Leiden Institute for Area Studies*, 1-32. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3175792
- Dillon, M., & Guerrero, L. (2008). Biopolitics of Security in The 21st Century: An Introduction. *Review of International Studies*, 34, 265-292.
- Donnelly, D. (2024). *China Social Credit System Explained - What is it & How Does it Work?* Horizons. <https://joinhorizons.com/china-social-credit-system-explained/>
- Galič, M., Timan, T., & Koops, B.-J. (2017). Bentham, Deleuze and Beyond: An Overview of Surveillance Theories from the Panopticon to Participation. *Philosophy & Technology*, 30, 9-37.
- Honghai, B. (2021). Old Regulatory Wine in a New Bottle of Technology--A Critical Analysis of China's Social Credit System. *U. PA. ASIAN L. REV.*, 16(2), 282-327.
- Jiang, M. (2020). A Brief Prehistory of China's Social Credit System. *Communication and the Public*, 5(3-4), 93-98.
- Kobie, N. (2019). *The Complicated Truth About China's Social Credit System*. Wired. <https://www.wired.com/story/china-social-credit-system-explained/>
- Landázuri, M. C. O. De. (2019). Psychopolitics and Power in Contemporary Political Thought. *Journal of Political Power*, 12(1), 4-15.

- Laniuk, Y. (2021). Social Credit System as a Panopticon: Surveillance and Power in the Digital Age. In D. Kiryukhin (Ed.), *Community and Tradition in Global Times* (pp. 211-235). Council for Research in Values and Philosophy.
- Lee, A. (2020). *What is China's social credit system and why is it controversial?* South China Morning Post. <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3096090/what-chinas-social-credit-system-and-why-it-controversial>
- Liang, F., Das, V., Kostyuk, N., & Hussain, M. M. (2018). Constructing a Data-Driven Society: China's Social Credit System as a State Surveillance Infrastructure. *Policy & Internet*, 10(4), 415-453.
- Liu, C. (2019). Multiple Social Credit Systems in China. *Economic Sociology: The European Electronic Newsletter*, 21(1), 22-32.
- Lushetich, N. (2018). Chained to the Digital Camp: review essay of Byung Chul Han's *Psychopolitics: Neoliberalism and New Technologies of Power*. Media Theory.
- Maurtvedt, M. (2017). *The Chinese Social Credit System Surveillance and Social Manipulation: A Solution to "Moral Decay"?* Oslo University.
- Mills, C. (2018). *Biopolitics*. Routledge.
- Orwell, G. (2021). 1984. Potink Kitap.
- Picchione, J. (2023). Byung-Chul Han: Digital Technologies, Social Exhaustion, and the Decline of Democracy. *New Explorations Studies in Culture and Communications*, 3(2), 1-23.
- Reilly, J., Lyu, M., & Robertson, M. (2021). *China's Social Credit System: Speculation vs. Reality*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2021/03/chinas-social-credit-system-speculation-vs-reality/>
- Rose, N. (2011). Biopolitics in the Twenty First Century—Notes For a Research Agenda. *Distinktion: Scandinavian Journal of Social Theory*, 2(3), 25-44.
- S'ithigh, D. Mac, & Siems, M. (2019). The Chinese Social Credit System: A Model for Other Countries? *Modern Law Review*, 82(6), 1034-1071.
- Shen, C. F. (2019). *Social Credit System in China*.
- Sheridan, C. (2016). *Foucault, Power and the Modern Panopticon*. Trinity College.
- Somit, A. (1972). Review Article: Biopolitics. *British Journal of Political Science*, 2(2), 209-238.
- State Council Publishes Outline of the Plan for the Development of Social Credit Information System (2014-2020). (2014). <http://www.pbc.gov.cn/en/3688241/3688687/3688696/4095335/index.html>
- Strub, H. (1989). The Theory of Panoptical Control: Bentham's Panopticon and Orwell's Nineteen Eighty-Four. *The Journal of the History of the Behavioral Sciences*, 25(1), 40-59.
- White, A. (2022). *Byung-Chul Han and Burnout*. Macquarie University.

Extended Abstract

This study offers a comprehensive analysis of China's Social Credit System (SCS), an intricate and multifaceted governance model designed to monitor, evaluate, and influence the behavior of individuals, businesses, and public officials. The origins of the SCS can be traced back to the "Dang'an" system utilized during the Mao era, which meticulously recorded individuals' educational and professional histories. This historical context is critical for understanding how the SCS functions as a modern instrument of social control. Specifically, the study explores the development of the SCS, its historical and cultural roots, and its role in shaping contemporary Chinese society.

The key findings of this study reveal that the SCS operates as an evolved form of biopolitical control, as theorized by Michel Foucault, and psychopolitical techniques, as articulated by Byung-Chul Han. The system employs surveillance and data analytics to regulate behavior, ensuring compliance with state-imposed norms. This research contributes to the existing literature by providing a detailed examination of the operational mechanisms of the SCS, its effects on various social actors, and the ethical dilemmas it presents. Additionally, the study bridges theoretical frameworks with the practical applications of surveillance technologies, offering insights into broader implications for global governance and social control.

The study employs a qualitative research methodology, utilizing a combination of historical analysis, theoretical exploration, and case study examination to understand the SCS's functioning and impact. The research begins by tracing the historical development of social control mechanisms in China, focusing on the transition from traditional practices to the digital era. This historical perspective is crucial for contextualizing the SCS within a broader narrative of governance and control in Chinese society.

The theoretical framework of the study is anchored in the concepts of biopolitics and psychopolitics. Michel Foucault's notion of biopolitics, which explores the ways in which power is exercised over populations, provides a foundation for analyzing how the SCS operates as a form of governance. Byung-Chul Han's concept of psychopolitics, which examines how power infiltrates the psyche to control behavior, is used to explore the psychological dimensions of the SCS.

Data for the study were gathered through a review of existing literature on the SCS, including academic articles, government documents, and media reports. The study also incorporates case studies of specific instances where the SCS has been applied, analyzing the outcomes and implications of these cases. This combination of theoretical analysis and empirical data allows for a nuanced understanding of the SCS and its impact on Chinese society.

One of the key methodological contributions of this study is its exploration of the relationship between the theoretical foundations and practical outcomes of the SCS. In this context, the study demonstrates how the concepts of biopolitics and psychopolitics can be used to understand the effects of the SCS on individuals. Specifically, these concepts reveal that the SCS functions not only as a tool of surveillance but also as a mechanism that shapes individual and group behaviors and social relationships.

The findings of this study suggest that China's Social Credit System is a complex model of social control that lies at the intersection of biopolitics and psychopolitics. The system's ability to monitor and influence behavior through a combination of surveillance, data analytics, and psychological manipulation represents a significant advancement in methods of social control. While the SCS aims to create a more orderly and compliant society, it also raises critical concerns

regarding privacy, freedom, and social equality.

The research findings indicate that the SCS has the potential to exacerbate social inequalities by disproportionately punishing marginalized individuals, thereby deepening existing social divisions. This could further disadvantage less privileged segments of society, creating additional layers of inequality. Moreover, the lack of transparency in the system's operations and the potential for arbitrary or unjust penalties underscore the ethical challenges associated with such a pervasive form of governance.

The implications of the SCS extend beyond China, as other countries may observe and potentially adopt similar mechanisms. Understanding the complexities and consequences of the SCS is therefore essential for global governance and the future of social control. The study calls for careful consideration of the ethical and human rights implications of such systems, urging policymakers, scholars, and the public to engage in a critical dialogue about the role of technology in governance.

In conclusion, this study provides a detailed and critical analysis of China's Social Credit System, offering insights into its historical development, operational mechanisms, and broader implications for society. By examining the SCS through the lenses of biopolitics and psychopolitics, the research contributes to a deeper understanding of how modern governance operates at the intersection of power, technology, and the human psyche. In this context, the study underscores the importance of considering the SCS not merely as a Chinese phenomenon but as a potential model for global governance and social control. Consequently, there is a need for a broader discussion and evaluation of how such systems will shape societies in the future and their potential impact on global governance.